[2021] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 460

ਸ਼ਾਂਤਾਬੇਨ ਭੂਰਾਭਾਈ ਭੂਰੀਆ

ਬਨਾਮ

ਆਨੰਦ ਅਥਾਭਾਈ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 967)

ਅਕਤੂਬਰ 26, 2021

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 - ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 207, 209, 193, 482 – ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ - ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ, ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਸਲ ਮੁਖਬਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ: ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦਾ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 323, 325, 504, 506 (2), 114, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ - ਦੰਡਾਵਲੀ ਕੋਡ, 1860 - ਧਾਰਾ 452, 323, 325, 504, 506 (2) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) 2015

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 – ਧਾਰਾ 14 – ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ - ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 – ਧਾਰਾ 14 – ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ – ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 482 – ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 197 – ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ - ਦੋਸ਼ੀ-ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ –ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਹ ਬਹਿਸ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 460, 190 – ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ 460 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 190 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਕੇਵਲ", ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗਾਇਬ ਹਨ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 - ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, 1989 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ/ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.2] [478-ਜੀ]

ਰੱਤੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2012) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 516: [2012] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 496 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

1.2 ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਰਵੀਜ਼ ਜੋ 26.1.2016 ਤੋਂ 2016 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 193, 207 ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ,1973. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ/ਕੇਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 323, 325, 504, 506 (2) ਅਤੇ 114, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਲਈ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲਓ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਪੂਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ / ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.1] [479-C-H; 480- ਏ - ਬੀ]

1.3 ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਕੇਵਲ" ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਕਿ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ"। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਹੋਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ / ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ, ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 460 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 190 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.2-12] [480-ਸੀ; 481-ਬੀ-ਜੀ]

2.1 ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ। ਫਿਰ ਵੀ, ਐਫਆਈਆਰ / ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14] [482- ਈ - ਜੀ]

2.2 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੋਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਧੂ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਹ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ/ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2017 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 5670 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। (ਪਾਰਸ 15, 16) [482- ਜੀ - ਐੱਚ; 483- ਏ - ਡੀ, ਐੱਫ]

ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੂਰਾਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2001) 7 ਐਸਸੀਸੀ 679: [2001] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 128; ਮੇਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ (2004) 4 ਐਸਸੀਸੀ 584: [2004] 3 ਐਸਸੀਆਰ 346; ਵਿਦਿਆਧਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ (2004) 1 ਐਸਸੀਸੀ 215: [2003] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 524 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2012] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 496	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 3.2
[2001] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 128	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 8.2
[2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 346	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 8.2
[2003] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 524	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 8.2

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" 2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 967.

2017 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 5670 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ, ਨਵੀਨ ਗੋਇਲ, ਵਿਨੈ ਮੈਥਿਊ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਨਿਰੁਧ ਪੀ. ਮਯੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1.0. ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2017 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 5670 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 09.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 452 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 2013 ਦਾ ਐਮ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 325, 504, 506 (2) ਅਤੇ 114 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਤਹਿਤ

ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ 2013 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਨੰਬਰ 108 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੇਐਮਐਫਸੀ, ਝਾਲੋਦ ਦੁਆਰਾ 15.02.2017 ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਲ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2.0. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

2.1. 06.09.2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 353, 362, 186 ਅਤੇ 114 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ 2013 ਦਾ ਨੰਬਰ ਆਈ-104 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ/ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕੁੱਟਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚੋਰ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

2.2. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। 6.9.2013 ਨੂੰ, ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਇੱਕ ਚੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵੀਨਭਾਈ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ; ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਸਪੀ ਦਫ਼ਤਰ, ਦਾਹੋਦ ਤੋਂ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਾਪਸ ਲਿਮਡੀ ਥਾਣੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ 06.09.2013 ਨੂੰ ਰਾਤ 10.30 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੀ ਸੀ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ 07.09.2013 ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸੀ

13.09.2013 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ। ਉਸ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ 29.10.2013 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯਾਦੀ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਐਸਪੀ, ਦਾਹੋਦ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 29.05.2014 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਐਸਪੀ ਦੇ 27.5.2014 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਿਮਡੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਆਮ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

2.3. ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਨੇ 03.10.2015 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਸੈੱਲ, ਦਾਹੋਦ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਸੈੱਲ, ਦਾਹੋਦ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 15.02.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ।

2.4. ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ/ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਐਮ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ / ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ 2017 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ 15.02.2017 ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।

2.5. ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 06.09.2013 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 06.09.2013 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 15.11.2013 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

2.6. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਪਟੀ ਐਸਪੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.7. ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.8. ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

2.9. ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ/ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3.0. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਗਲਤ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ/ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ / ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਧਾਰਾ 14 (ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜੋੜ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3.1. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੇਸ ਭੇਜੇ।

3.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਸੋਧੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ

14 **ਰਤੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼** ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ (2012) 4 ਐਸਸੀਸੀ 516 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3.3. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਗਲਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 460 (ਈ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 460 (ਈ) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ)। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਫੋਰਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਹੀ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 460 (ਈ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3.4. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 06.09.2013 ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਜੋ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਚੂਕਵੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

3.5. ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ 06.09.2013 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ 07.09.2013 ਨੂੰ ਭਾਵ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 13.09.2013 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ 26.09.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

3.6. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 197 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

4.0. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਰੁਧ ਪੀ. ਮਯੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5.0. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

6.0. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ।

7.0. ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 323, 325, 504, 506 (2) ਅਤੇ 114 ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ / ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ; (2) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (3) ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

8.0. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ/ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 26.1.2016 ਤੋਂ ਐਕਟ 1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

8.1. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ/ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 14. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ (ਪ੍ਰੀ-ਸੋਧ): ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ।

"ਧਾਰਾ 14. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ (ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ): (1) ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ;

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

8.2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਤੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਪੂਰਵ-ਸੋਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ।

ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਵਾਏ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਅਦਾਲਤ / ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ / ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, **ਇਕ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੂਰਾਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ। **ਮੋਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **(2001) 7 ਐਸਸੀਸੀ 679** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. (2004) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 4 ਐਸਸੀਸੀ 584 ਅਤੇ **ਵਿਦਿਆਧਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ** ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (2004) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ 1 ਐਸਸੀਸੀ 215 ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। **ਭੂਰਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 465 (1) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, **ਮੋਲੀ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 207 (ਪੂਰਵ-ਸੋਧ), 207-ਏ (ਪੂਰਵ-ਸੋਧ) ਅਤੇ 209 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ

ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਡ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 53 ਤੋਂ 58 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"53. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਸਲ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿਓ।

54. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ ਸੀ। ਪਰ, ਪ੍ਰੈਸੇਂਟੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਟਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਫਖਰੂਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

55.To ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਫਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 209 (ਏ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 207 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 208 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਅਰਥਾਤ, "ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਹਨ ਕਿ "ਅਪਰਾਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ". ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ "ਵਚਨਬੱਧ" ਕਰੇਗਾ।

56. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਨੂੰ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

57. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1898 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਮਿਟਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 1955 ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ 1955 ਦੇ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 207 ਏ ਲਿਆਂਦੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 41ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ:

> 18.19. ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਟਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਕਮਿਟਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰਿਹਰਸਲ ਤੋਂ ਲੰਘੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਟਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਵਤਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

> 58. ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਵੇਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਤਹਿਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀਮਤ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ 'ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ। ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਮੂਰਤਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਵੈਕਯੂਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਠੋਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵਰਗੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਖਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ **ਮੋਲੀ (ਸੁਪਰਾ)** ਅਤੇ **ਵਿਦਿਆਧਰਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ **ਭੂਰਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 59, 63, 64 ਅਤੇ 65 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ

"59. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੋ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੈਰਾਡਾਇਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੧ ਦੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ, ਜੀਵੰਤ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਣੇ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਸਮੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਦੇਖੋ ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਤੂਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 28, ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ 29 ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 30)।

63. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੂਹਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਸਿਲੋਜੀਜ਼ਮ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪੜਾਅ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣਾ ਨਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਅਨਾਥੇਮਾ ਹੋਵੇਗਾ।

64. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਨਬੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ. ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੇ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੀੜਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ. ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਘੜੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

65. ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਡਰ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਉਚਿਤ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਦਿਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ, ਨਿਆਂ ਇੱਕ ਮਿਰਚ ਵਾਂਗ ਭਰਮ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਵੇਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਚੀਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ (ਪੀੜਤ ਦੀ ਪੀੜਤ) ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦਰਦ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਤੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, 1989. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, 1989 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ / ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ / ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ/ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ?

9.1. ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 207, 209 ਅਤੇ 193 ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ 26.1.2016 ਤੋਂ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਰਵੀਜ਼ ਜੋ 26.1.2016 ਤੋਂ 2016 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 193, 207 ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ / ਕੇਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 323, 325, 504, 506 (2) ਅਤੇ 114 ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਲਈ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲਓ। ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ / ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

9.2. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ"। ਸ਼ਬਦ "ਕੇਵਲ" ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਕਿ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ"। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਹੋਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ। ਰਤੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ (ਪੂਰਵ-ਸੋਧ) ਦੀ ਧਾਰਾ 14 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਈਬਲ ਹੈ; (2) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ; (3) ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ; (4) ਨਵੇਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀਮਤ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਕਾਰਨ,

ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ "ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ; (5) ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ।

11. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ / ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ, ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ।

12. ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 460 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 190 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਨ

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

14. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀੜਤ/ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ 6.9.2013 ਹੈ। ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ 7.9.2013 ਨੂੰ ਭਾਵ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ 13.09.2013 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26.09.2013 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਐਫਆਈਆਰ / ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

15. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਚੋਰ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਧੂ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ਼ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ / ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪੂਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2017 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 5670 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 09.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 323, 325, 504 (2) ਅਤੇ 114 ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (ਐਕਸ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

